

A DOUA ZI DE PAȘTI

Mărturia lui Ioan Botezătorul

APOSTOL. FAPTELE APOSTOLILOR I, 12-17, 21-26

În zilele acelea, de la muntele ce se cheamă al Măslinilor și care este aproape de Ierusalim, cale de o sâmbătă, Apostolii s-au întors în Ierusalim. Și îndată ce au ajuns, s-au suit în foisor, unde locuiau : Petru și Ioan și Iacov și Andrei, Filip și Toma, Vartolomeu și Matei, Iacov al lui Alfeu și Simon Zelotul și Iuda al lui Iacov. Toți aceștia stăruiau într-un cuget, în rugăciune, dimpreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui. În aceste zile, sculându-se Petru în mijlocul fraților, iar numărul celor strânși acolo era ca la o sută douăzeci, a zis : Bărbați frați, se cădea să se împlinescă acea Scriptură pe care Sfântul Duh, prin gura lui David, a rostit-o de mai înainte despre Iuda, care s-a făcut călăuză a celor ce L-au prins pe Iisus.

EVANGHELIE. IOAN 1, 18-28

Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut. Și aceasta este mărturia lui Ioan, când au trimis la El iudeii din Ierusalim, preoți și leviți, ca să-l întrebe: Cine ești tu? Și el a mărturisit și n-a tăgăduit; și a mărturisit: Nu sunt eu Hristosul. Și el l-au întrebat: Dar cine ești? Ești Ilie? Zis-a el: Nu sunt. Ești tu Proorocul? Și a răspuns: Nu. Deci i-au zis: Cine ești? Ca să dăm un răspuns celor ce ne-au trimis. Ce spui tu despre tine însuși? El a zis: Eu sunt glasul celui ce

Acela era numărat între noi și fusese ales la această slujbă. Deci trebuie ca unul din acești bărbați care s-au adunat cu noi, în tot timpul petrecerii între noi a Domnului Iisus, începând de la botezul lui Ioan până la ziua când S-a înălțat de la noi, să fie împreună cu noi martor al învierii Lui. Atunci au pus înainte pe doi : Pe Iosif numit Barsaba, zis și Iustus, și pe Matia. Și s-au rugat și au zis : Tu, Doamne, Cel ce cunoști inimile tuturor, arată pe care din aceștia doi l-ai ales, ca să ia locul acestei slujiri și al apostoliei de la care Iuda a căzut, ca să meargă în locul lui. Deci au aruncat sorți și sorțul a căzut asupra lui Matia și s-a socotit împreună cu cei unsprezece Apostoli.

strigă în pustie: „Îndreptați calea Domnului”, precum a zis Isaia proorocul. Și trimișii erau dintre farisei. Și l-au întrebat și i-au zis: De ce botezi deci, dacă tu nu ești Hristosul, nici Ilie, nici Proorocul? Ioan le-a răspuns, zicând: Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțăminteii. Acestea se petreceau în Betabara, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

TĂLCUIRE

Continuarea textului Evangheliei de la Sfânta Liturghie a Învierii se citește în cea de-a doua zi a Sfințelor Paști. La fel ca și în cazul aceleia, cu totul ieșit din comun este faptul că nu se vorbește nicidecum de Înviere, ci de cunoașterea lui Dumnezeu exclusiv prin intermediul Fiului întrupat, despre mărturia lui Ioan referitoare la sine însuși, iar apoi despre mărtu-

ria aceluiași cu referire la Cel ce vine după el, anume Hristosul sau Mesia Cel așteptat de iudei.

În cazul primei zile de Paști, mesajul Învierii este vizibil la slujba introductivă a Sfintei Liturghii, numită Canonul Învierii. Această ceremonie începe în afara bisericii, după ce preotul a împărțit lumină credincioșilor, dar înainte de a se cânta pentru prima oară

„Hristos a înviat!”. Atunci se citește despre Învierea Domnului, potrivit mărturiei Evanghelistului Matei (28, 1-15). În cazul celei de-a doua zile a Paștilor, mesajul Învierii se citește la slujba numită tradițional „A doua Înviere” și săvârșită duminica la prânz. Dar în realitate această slujbă e vecernia zilei de luni, când se citește tradițional, în mai multe limbi, despre Înviere potrivit lui Ioan (20, 19-25), mai precis despre venirea Domnului Iisus înviat la ucenicii Săi, prin ușile încuiate. Astfel nu se pierde din vedere citirea biblică asociată cu sărbătoarea. Dar, așa cum icoana Învierii în tradiția ortodoxă nu îl prezintă pe Iisus ieșind triumfător din mormânt, ci pe Domnul înconjurat de o aură de lumină, spărgând porțile iadului și scoțând pe Adam, Eva și dreptii din vechime din întunericul cel veșnic, tot la fel Evanghelia nu se referă la Înviere în mod direct, ci la efectul acesteia: „Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui” este Cel care ni-l face cunoscut pe Dumnezeu, pe Care „nimeni nu L-a văzut vreodată”.

În Vechiul Testament, la un moment dat Moise îi cere lui Dumnezeu să îl vadă. Dar Domnul îl ascunde într-o scobitură de stâncă, așa încât profetul îi vede numai spatele (Ieșire 33, 13-23). Evreii aveau credința că oricine vede fața lui Dumnezeu, sau atinge vreun lucru sacru, în care locuiește slava lui Dumnezeu, va muri. Dar Domnul Hristos le-a spus în dese rânduri ucenicilor că prin El li Se face cunoscut Tatăl. Ne putem aminti de cererea lui Filip către Iisus de a i-l arăta pe Tatăl, la care Mântuitorul răspunde: „de atâta vreme sunt cu voi și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl” (Ioan 14,9). De aici și din multe alte locuri ale celei de-a patra Evanghelii se dezvăluie calitatea Fiului de Mijlocitor către Tatăl cel ceresc. Astfel, primul verset al Evangheliei din Lunea Paștilor întregește prologul ioaneic citit în noaptea pascală, când ni se vestește că „La început a fost Cuvântul”, care S-a întrupat în istorie pentru noi, în persoana lui Iisus Hristos, Dumnezeu și Om, iar „Cuvântul era la Dumnezeu”.

Celelalte versete ale acestei Evanghelii din a doua zi a Paștilor relatează despre începutul activității misionare a lui Ioan Botezătorul, la rândul său un mijlocitor, anume între noi și Mesia cel ce va să vină. El se autodefinește, la întrebarea trimișilor de la templu, prin negații: nu e nici Ilie, nici proorocul, nici Mesia, ci

pregătorul căii lui Mesia, îndeplinind o profeție a lui Isaia (40,3). În continuare, Înaintemergătorul Domnului își explică activitatea sa, întrebând fiind cu ce putere se erijează el ca propovăduitor al pocăinței, deși nu este membru al tagmei preoților. Și, deși ar fi putut să spună că este fiul lui Zaharia preotul, iar de aceea este de drept omenesc preot și poate învăța poporul, el nu face așa ceva. El se dezvăluie ca mergătorul-înainte al lui Hristos, dar printr-o profundă smerenie, într-o modalitate cu totul neașteptată. El botează numai cu apă. Dar vestește pe Mesia Cel deja venit, dar deocamdată rămas anonim, venit „întru ale Sale”, dar necunoscut de lume și de ai Săi, după cum s-a citit în Evanghelia din ziua întâia a Paștilor (Ioan 1, 10-11). Ioan spune despre Mesia că va boteza cu Duh Sfânt și cu foc, așa cum consemnează Evangheliștii Matei (3,11) și Luca (3, 16). Aceasta ne arată că noi suntem azi, ca și creștini, numai vizibil botezați cu apă, dar în realitate primim ceva mult mai mare și mai puternic decât botezul ioaneic: anume mântuirea și nu doar pocăința. În continuare, în același duh de smerenie, marele Ioan mai spune despre sine însuși că nu e vrednic nici să îi dezlege cureaua încălțăminteii Celui ce va să vină. Astfel arată indirect că Hristos nu este doar un om mai mare decât alții și un prooroc mai mare decât toți proorocii, ba chiar ceva mai mult, deși încă evită să spună despre El că este Fiul lui Dumnezeu.

Evangheliile din primele două zile de Paști sunt, am putea spune, revelații de cu totul alt nivel despre Domnul Iisus Hristos. Învierea Sa capătă o adevărată valoare tocmai prin descoperirea din prologul Evangheliei după Ioan, anume aceea că Iisus Cel înviat este Unul și același cu Fiul lui Dumnezeu, sau Cuvântul prin care Dumnezeu a făcut lumea. Învierea Sa este astfel nu o înviere ca oricare alta. Fiul femeii din Sarepta Sidonului (3 Regi 17,22), fiul șunamitencei (4 Regi 4,35), fiica lui Iair (Marcu 5,41), fiul văduvei din cetatea Nain (Luca 7) precum și Lazăr (Ioan 11,43) au fost înviați dar mai apoi au murit totuși. Învierea Domnului este însă un eveniment unic și cu însemnătate universală, fiind „începătură”, adică început, pentru învierea tuturor celor adormiți (1 Cor. 15, 20). Prin El moartea își arată neputința și limitările: nu este nici veșnică și nici de neînving. Fiindcă Dumnezeu, Viața însăși și Dătătorul de viață, este deasupra morții.

Protos. Ioan Dumitru Popoiu

FRĂNTURI DIN SINAXAR

Sfântul Mucenic Sava s-a născut în anul 334, într-un sat din zona Buzăului. Părintele sau duhovnicesc era preotul Sansala. Cei doi erau călugări misionari în ținutul Buzăului unde, probabil, era și o episcopie și convergeau la creștinism numeroși daco-romani, goți și „barbari” închinători la idoli. În actul martiric al Sfântului Mare Mucenic Sava, se spune că în primăvara anului 372, a treia zi de Paști, noaptea, ostașii lui Athanaric, au prins pe preotul Sansala, cât și pe fericitul Sava, i-au legat și i-au bătut, făcându-le multe răni pe trup, că să se închine idolilor și să mănânce cele jertfite lor. Sfântul Sava, înfruntându-i cu bărbăție, a fost condamnat la moarte prin înecare. Legându-i un lemn de gât, l-au aruncat în râul Buzău. Așa s-a săvârșit Sfântul Mucenic Sava la vârsta de 38 de ani. Martiriul său a avut loc la 12 aprilie, 372. Moaștele sale au fost luate de creștini și de preotul Sansala și ascunse. Apoi, de frica goților, „au fost trecute din țara barba-

ră în România”, adică în Imperiul Roman, la episcopul Ascholius al Tesalonicului, de origine din Capadocia. Prin anii 373-374, la cererea Sfântului Vasile cel Mare către dregătorul Sciției Mici, Iunius Soranus, „de a-i trimite moaște de sfinți”, prezbiterii din Dacia au trimis moaștele Sfântului Mucenic Sava la Cezareea Capadociei, însoțite de o scrisoare. Scrisoarea, întocmită de un preot învățat din Dacia sau de Sfântul Bretonion de la Tomis, poartă titlul „Epistola a Bisericii lui Dumnezeu din Goția (Dacia) către Biserica lui Dumnezeu ce se găsește în Capadocia și către toate Bisericile locale ale Sfintei Biserici universale”. Ea a fost adresată, deci, tuturor Bisericilor locale, nu numai celei din Capadocia, dându-i-se un caracter ecumenic, universal, căutând să facă cunoscut tuturor că și în Dacia Carpatică sunt martiri pentru Evanghelia lui Hristos.

CĂNTAȚI DOMNULUI TOT PĂMÂNTUL.

Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeu nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți, toți credincioșii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce, bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a călcat.

Troparele Sfântului Mucenic Sava de la Buzău

Purtătorule de chinuri Sfinte Mucenice Sava, cel ce în apă ai fost omorât de către goții păgâni, roagă pe Milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greșeli sufletelor noastre.

Mucenicul Tau Doamne, Sava, întru nevoința sa, cununa nestrucaciunii a dobândit de la Tine, Dumnezeu nostru; că având puterea Ta pe chinuitori a învins; zdrobit-a și ale demonilor neputincioasele îndrăzniri. Pentru rugăciunile lui mântuiește sufletele noastre, Hristoase Dumnezeule.

Condacul Sfântului Mucenic Sava de la Buzău

Urcând astăzi de pe pământ la cele cerești, sfințite nevoitorule, de la Hristos te-ai încununat și îngerii cu bucurie te-au primit, iar noi, acum, cu laude te cinstim că mijlocești de-a pururea, Sfinte Mucenice Sava, pentru țara și poporul tău.

GÂNDUL ZILEI

Sărbătoarea Învierii Domnului „luminează toată viața Bisericii și a fiecărui creștin, deoarece prin botez, pocăință, euharistie și milostenie ne unim cu Hristos cel răstignit și înviat, biruitorul morții”.

PATRIARHUL DANIEL

GÂNDUL ZILEI

“Hristos S-a pogorât la iad și a slobozit din legăturile veșnice și a înviat sufletele celor drepti care erau robite acolo, adică le-a dus în rai. Dar nu a înviat și trupurile lor, ci le-a lăsat în morminte până la învierea cea de obște”.

SFANTUL SIMEON NOUL TEOLOG